

Bree - Kuilenstraat

Programma van Maatregelen

Auteur:

X.J.F. Alma

Autorisatie:

P.L.M. Hazen (OE/ERK/Archeoloog/2015/00072)

1 Inleiding

In opdracht heeft Vlaams Erfgoed Centrum in april 2017 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd aan de Kuilenstraat te Bree. Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen renovatie- en uitbreidingswerken aan de bestaande rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI).

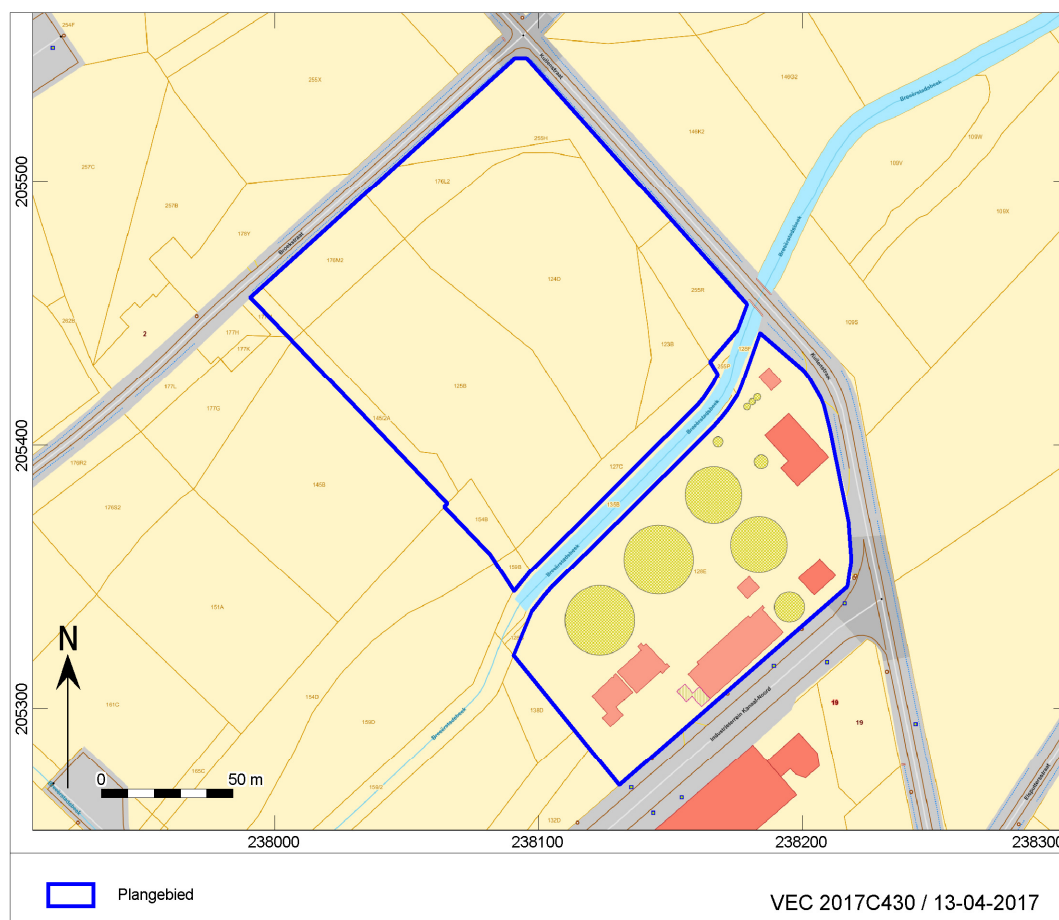
In december 2016 een nota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Kuilenstraat 21 op het Industrierrein Kanaal – Noord te Bree. Op basis van dit onderzoek werd een vervolgonderzoek geadviseerd in de vorm van een proefsleuvenonderzoek. Het bureauonderzoek met bijbehorend programma van maatregelen werden bekrachtigd met voorwaarden op 6 oktober 2016 (<https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/1731>).

Op basis van het bureauonderzoek werd een verwachting opgesteld voor bewoningssporen uit de metaaltijden en Romeinse tijd voor het hele plangebied. Voor nederzettingssporen uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd geldt een lage verwachting. Ter toetsing van de middelhoge verwachting voor nederzettingsresten uit de metaaltijden en Romeinse tijd werd een proefsleuvenonderzoek geadviseerd. Dit is namelijk de meest geschikte methode om dit type van sporen vast te stellen.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn 20 reguliere proefsleuven aangelegd en vier uitbreidingssleuven. Het onderzoeksgebied wordt op basis van de bodemkaart gekenmerkt door matig natte lemige zandbodems met een dikke antropogene humus A horizont, een natte lichte zandleembodem met een sterk gevlekte, verbrokkelde B horizont en een zeer natte lichte zandleembodem zonder profiel. Tijdens het veldwerk bleek dat de bodemopbouw afwijkend is. De bodem wordt gekenmerkt door een grindlaag die afgedekt werd door een laag lemig zand. De grindlaag ligt in het lagere gelegen oostelijke deel van het plangebied zo hoog dat het grind in het vlak aanwezig was. In het hoger gelegen westelijke deel is de afdekkende laag matig tot sterk lemige zand dikker. Hierdoor bestaat het archeologische vlak uit lemig zand. In de top van het zand is op enkele plaatsen een Bh-horizont van een veldpodzol aangetroffen. Dit duidt op natte gronden. In het gehele plangebied zijn gley-verschijnselen aangetroffen die duiden op een sterk wisselende grondwaterstand en natte omstandigheden. In het gehele plangebied wordt de C-horizont afgedekt door een sterk humeus antropogeen pakket dat niet dikker is dan 40 cm. De interpretatie van de bodemkaart die in het westelijke deel van het plangebied een dikke antropogene humus A horizont aangeeft, klopt dus niet. De indeling in zeer natte lichte zandleembodem in het oosten en een matig natte lemige zandbodem in het oosten komt wel overeen met de bodemkaart. De grens ligt echter meer door het midden van het plangebied: tussen de putten 1-2, 4-5, 24-104, 14-15 en 14-16.

De schaarse aangetroffen sporen dateren zeer waarschijnlijk in de Nieuwe tijd en hangen samen met de voormalige percelering. Het gaat om perifere sporen, zoals greppels en enkele (sub)recente kuilen. Oudere sporen zijn niet gevonden. Aangezien in het geheel geen vondsten zijn aangetroffen, lijkt het niet waarschijnlijk dat het gebied voorafgaand aan de Nieuwe tijd bewoond is geweest.

De aangetroffen sporen hebben zeer weinig potentieel tot kennisvermeerdering. Het gaat om een gering aantal sporen, die te koppelen is aan perifere activiteiten. Een vervolgonderzoek zal weinig nieuwe informatie opleveren. Daarom adviseert het Vlaams Erfgoed Centrum om het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

Afb. 1. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.

2 Gemotiveerd advies

- *Volledigheid van het onderzoek*

Op basis van het reeds uitgevoerde vooronderzoek, bestaande uit een bureauonderzoek en een proefsleuvenonderzoek, is er voldoende zekerheid om een uitspraak te kunnen doen over de aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed.

- *De aanwezigheid van een archeologische site*

Op basis van het bureauonderzoek werd een verwachting opgesteld voor bewoningssporen uit de metaaltijden en Romeinse tijd voor het hele plangebied. Voor nederzettingssporen uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd geldt een lage verwachting. Gezien de opgestelde verwachting werd een proefsleuvenonderzoek geadviseerd. Dit is namelijk de meest geschikte methode om dit type van sporen vast te stellen.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn 20 reguliere proefsleuven aangelegd en vier uitbreidingsleuven. Het onderzoeksgebied wordt op basis van de bodemkaart gekenmerkt door matig natte lemige zandbodems met een dikke antropogene humus A horizont, een natte lichte zandleembodem met een sterk gevlekte, verbrokkelde B horizont en een zeer natte lichte zandleembodem zonder profiel. De verwachte bodemopbouw diende op basis van het proefsleuvenonderzoek bijgesteld te worden. Met name een dikke antropogene humus A horizont blijkt te ontbreken. Veldpodzol horizonten wijzen op een natte bodem.

De schaarse aangetroffen sporen dateren zeer waarschijnlijk in de Nieuwe tijd en hangen samen met de voormalige percelering. Het gaat om perifere sporen, zoals greppels en enkele (sub)recente kuilen. Oudere

sporen zijn niet gevonden. Aangezien in het geheel geen vondsten zijn aangetroffen, lijkt het niet waarschijnlijk dat het gebied voorafgaand aan de Nieuwe tijd bewoond is geweest.

- *de waardering van de archeologische site:*

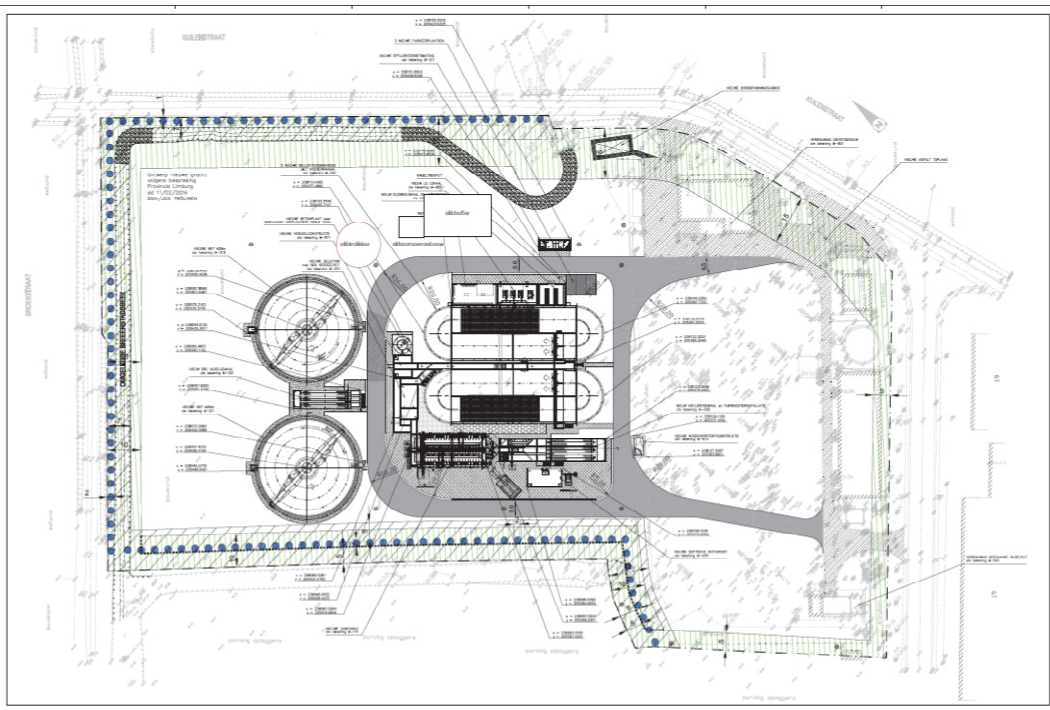
De aangetroffen sporen hebben zeer weinig potentieel tot kennisvermeerdering. Het gaat om een gering aantal sporen, die te koppelen is aan perifere activiteiten. Een vervolgonderzoek zal weinig nieuwe informatie opleveren. Daarom adviseert het Vlaams Erfgoed Centrum om het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

- *de impactbepaling*

Het gebied kan opgesplitst worden in twee delen. Een gedeelte ten noorden van de Breeërstadsbeek (19662m²) en een gedeelte ten zuiden van deze beek (10870m²). De Breeërstadsbeek loopt van west naar oost door het plangebied, zoals afgebeeld op afbeelding 1.

Het gedeelte ten noorden van de Breeërstadsbeek is momenteel onbebouwd en in gebruik als akker- en weiland. Het is op dit gedeelte van het plangebied dat het nieuwe rioolwaterzuiveringsinstallatie zal aangelegd worden. Deze nieuwe installatie wordt ook doorgetrokken naar het deel ten zuiden van de Breeërstadsbeek. Op dit deel bevindt zich de huidige RWZI. Deze wordt afgebroken eens de nieuwe installatie in dienst is. Het bestaande dienstgebouw blijft behouden en wordt gerenoveerd.

De maximale diepte van de constructie bedraagt 6,95m –mv.

Afb. 2. Inplantingsplan van de nieuwe RWZI op het plangebied (N-Z oriëntatie).

- *de bepaling van de maatregelen*

Er is geen vervolgonderzoek noodzakelijk. Het landschappelijk bodemonderzoek tijdens het proefsleuvenonderzoek heeft uitgewezen dat de kans op aantreffen van archeologische resten erg klein is vanwege de natte bodems. Daarnaast zijn tijdens het proefsleuvenonderzoek geen vondsten gedaan, die wijzen op een mogelijke site uit de metaaltijden of Romeinse tijd. Het proefsleuvenonderzoek was bedoeld om de aanwezigheid van bewoningssporen uit de metaaltijden of Romeinse tijd vast te stellen, dan wel sporen of vondsten uit de middeleeuwen of Nieuwe tijd. Sporen en vondsten uit deze perioden zijn tijdens het onderzoek niet aangetroffen. Er zijn slechts enkele sporen uit de Nieuwe tijd opgetekend. Het gaat hierbij om perifere sporen, waarbij een vlakdekkende opgraving geen nieuwe gegevens op zal leveren. Het proefsleuvenonderzoek vormt daarmee het eindpunt van het archeologisch onderzoek op het terrein.